

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2010. október 18.

**KÖZGAZDASÁGI-
MARKETING
ALAPISMERETEK**

**KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

**NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM**

Fontos tudnivalók

A javítás során fel kell tüntetni a részmegoldásért járó részpontszámokat, és meg kell jelölni az előforduló hibákat és tévedéseket.

A pontszámok odaítélésénél a következő elveket kell követni:

1. A teljes pontszám csak hibátlan feladat megoldásért adható meg. Hiányzó válasz esetén a válaszáért adható részpontszámot le kell vonni!
2. Logikai vagy számolási hibával megoldott feladatnál a részpontszám felét le kell vonni a hibavétés helyén! A feladat későbbi részében a logikailag jó megoldás a tovaggyűrűző szám-beli eltérés ellenére is teljes értékűnek számít, tehát a későbbi részpontszámokat egyetlen hiba miatt nem kell csökkenteni!
3. Egy feladatnál csak egy megoldás értékelhető.
4. A számításoknál nem elegendő a végeredmény feltüntetése, a mellékszámításokat, a felhasznált képleteket is fel kell tüntetni!
5. Igaz–hamis kérdéseknél önmagában az **I** vagy a **H** megjelöléséért 1 pont jár. A hibás megítélés mellett az önmagában szakmailag helyes indoklásért 1 pont adható. (A javítási-értékelési útmutatótól eltérő, de szakmailag kifogástalan indoklásért is teljes pontszám adható.)
6. A feladatoknál többféle megoldás lehetséges. A javítási útmutatóban közölt eljárástól (szöveges megnevezéstől) eltérő megoldások is lehetnek teljes értékűek, ezekért is teljes pontszám jár.

A javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett válaszokra kizárólag a megadott pontszámok adhatók.

A megadott pontszámok további bontása csak ott lehetséges, ahol erre külön utalás van. Az így kialakult pontszámok csak egész pontok lehetnek.

TESZT JELLEGŰ KÉRDÉSSOR**10 x 1 = 10 pont****I. Feleletválasztós kérdések****Karikázza be a helyes válasz betűjelét!**

1.1. Akkor van túlkereslet egy termék piacán, amikor

- a.) sokan kívánnak az adott termékből vásárolni.
- b.) az adott piaci ár mellett a keresett mennyiség nagyobb a kínált mennyiségnél.**
- c.) a piaci ár az egyensúlyi ár felett van.

1.2. Ha két termék keresletének keresztárrugalmassága negatív, akkor a két termék kereslete

- a.) helyettesítő.
- b.) kiegészítő.**
- c.) független.

1.3. Természetes monopóliumról akkor beszélhetünk, amikor a monopólium

- a.) természeti erőforrások kizárólagos birtoklásán alapul.
- b.) létét a piac kis mérete igazolja.**
- c.) tulajdonosa az állam.

1.4. A profitmaximalizálás feltétele, hogy

- a.) a határkötség egyezzen meg a határbevétellel.**
- b.) a határhaszon egyezzen meg a határtermékkel.
- c.) az ár magasabb legyen az átlagkölségnél.

1.5. Az erőforrások szűkössége

- a.) azt jelenti, hogy kevés a gazdaságban rendelkezésre álló pénz.
- b.) azt jelenti, hogy nincs elegendő munkaerő a gazdaságban.
- c.) a gazdaságot általánosan jellemző jelenség, amikor az erőforrások nem elégségesek a szükségletek teljes kielégítésére.**

1.6. Kétszereplős makrogazdasági modellben a makrogazdaság jövedelmét felírhatjuk

- a.) $Y = C + I + G$.
  - b.) $Y = C + I$.**
  - c.) $Y = C + I + G + X - IM$.
-

1.7. A GDP és NDP mutatók között a különbség

- a.) **az értékcsökkenés.**
- b.) folyó termelő felhasználás.
- c.) a beáramló tőke- és munkajövedelmek.

1.8. Inflációnak nevezzük

- a.) az áremelkedést.
- b.) **a tartós árszínvonal emelkedést.**
- c.) a hitelkamatlábak növekedését.

1.9. A megtakarítás jele a makroökonomiában

- a.) **S.**
- b.) I.
- c.) T.

1.10. A valuta

- a.) a kulcsvaluta rövidített elnevezése.
- b.) egy ország törvényes fizetőeszközére szóló követelés.
- c.) **egy ország törvényes fizetőeszköze a nemzetközi pénzforgalomban.**

II. IGAZ–HAMIS ÁLLÍTÁSOK**10 x 2 = 20 pont**

A következő állításokról döntse el, hogy igazak (I), vagy hamisak (H)! Írja a megfelelő betűt az állítás melletti kipontozott helyre! Válaszát mindkét esetben röviden indokolja!

2.1. Ha egy közömbösségi görbén a helyettesítési ráta értéke $\frac{3}{4}$, akkor az azt jelenti, hogy 3 egység Y termékért 4 egység X termékhez jutottunk. ...**I**...

Igaz, mivel a helyettesítési rátát úgy kapjuk meg, hogy a feláldozott termékmennyiséget (hasznót) osztjuk a nyert termékmennyiséggel (haszonnal), vagyis három y terméket adtunk négy x-ért cserében.

2.2. Ahol a teljes haszon értéke nulla, ott a határhaszon maximális értéket vesz fel. ...**H**...

Hamis. Az összefüggés fordítva igaz: ahol a teljes haszon maximális, ott a határhaszon nulla.

2.3. A munkamegosztás eredményeként nő a megtermelt jószágmennyiség. ...**I**...

Igaz. A munkamegosztás lényege, hogy a termelők arra a tevékenységre szakosodnak, amelyikben a legügyesebbek, leghatékonyabbak, s így nő a termelés mennyisége is.

2.4. Akkor optimális a vállalkozás munkaerő felhasználása, amikor a munkaerő határköltsége megegyezik a munkaerő határtermékével. ...**H**...

Hamis. Akkor optimális a munkaerő felhasznált mennyisége, amikor a munkaerő határköltsége megegyezik a munkaerő határtermék-bevételével, azaz $MFC_L = MRP_L$ vagy $MFC_L = VMP_L$

2.5. Az alternatív költség más néven a feláldozott hasznót jelenti. ...**I**...

Igaz. Az alternatív költség egy választás eredményeként keletkezik, amikor valamit választunk, valamiről le is kell mondanunk. Egy választott tevékenység gazdasági költsége az e tevékenység miatt elszalasztott legkedvezőbb alternatíva értéke, azaz alternatív költsége.

2.6. A GNI a bruttó nemzeti jövedelmet fejezi ki. ...**I**...

Igaz. Egy nemzetgazdaság gazdasági szereplőinek egy év alatt, az elsődleges elosztás során akár belföldről, akár külföldről megszerzett összes bruttó jövedelmét bruttó nemzeti jövedelemnek, röviden GNI-nak nevezik.

2.7. A modern pénz hitelpénz. ...**I**...

Igaz. A modern pénz hitelpénz, mivel hitelnyújtás útján keletkezik és a hitel visszafizetésével szűnik meg.

2.8. A munkaképes korú lakosság felosztható munkavállalóra és munkanélküliekre. ...**H**...

Hamis. A munkaképes lakosság aktív és inaktív népességre osztható.

2.9. A költségvetési politika a pénzmennyiség szabályozásán keresztül fejt ki hatását. ...**H**...

Hamis. A pénzügypolitika hat a pénzmennyiségre, a költségvetési politika az állami költségvetés bevételeinek és kiadásainak szabályozásán keresztül valósul meg.

2.10. Az adónövelés hatása, hogy ceteris paribus a makrokereslet csökken. ...**I**...

Igaz, mivel az adók hatására csökken a fogyasztás és így csökken a makrokereslet is.

III. DEFINÍCIÓK

10 x 2 = 20 pont

Határozza meg az alábbi fogalmakat!

3.1. Gazdasági hatékonyság: gazdaságilag hatékonynak nevezzük azt a technikailag hatékony eljárást, amely az adott termékmennyiséget a legkisebb költséggel állítja elő (vagy az adott feladat elvégzéséhez megtaláljuk a legkisebb költségű eljárást illetve adott összköltség mellett megkeressük a legnagyobb termelési eredményt).

3.2. A csökkenő határhaszon elve: kimondja, hogy az egymást követő pótlólagos jószág-egységek elfogyasztásakor a teljes haszon egyre kisebb mértékben nő.

3.3. Hosszú táv: az a periódus, amelyen belül a vállalat valamennyi termelési tényezőjének mennyisége megváltoztatható.

3.4. Számviteli költség: az adott évben felmerülő, számvitelileg nyilvántartható folyó költségek: az explicit költségek és néhány belső kimutatások alapján elszámolható implicit költség (értékcsökkenés) összege. (Vagy: explicit költség + elszámolható implicit költség (amortizáció) = számviteli költség. Az explicit költségek az adott évben felmerülő, számlákon, átutalásokon megjelenő folyó költségek).

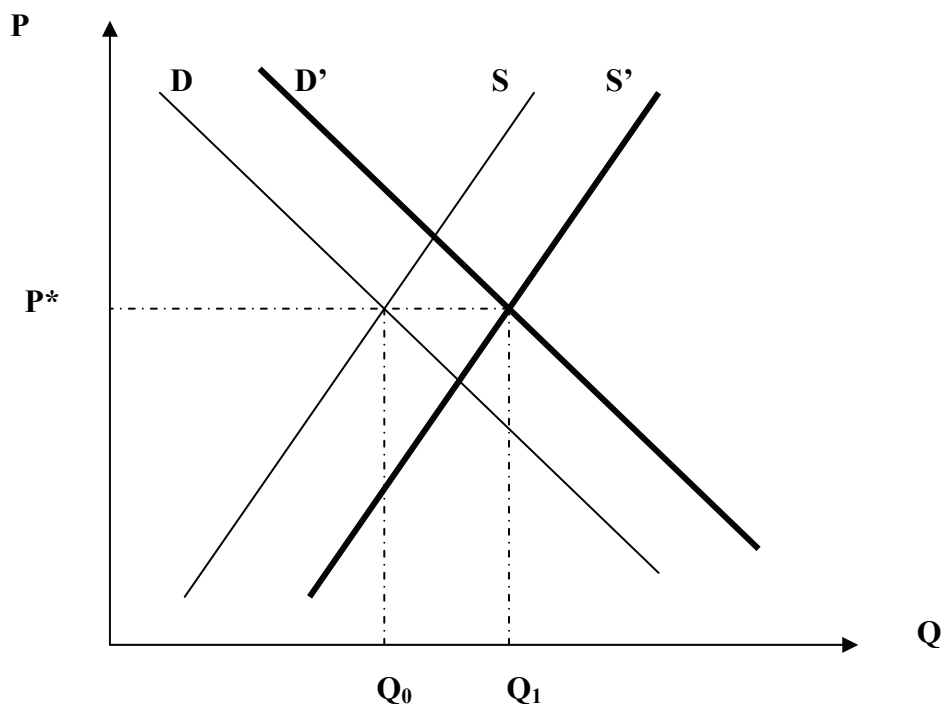
- 3.5. Holtteher veszteség: a fogyasztói többlet egy része, amely azért veszett el a társadalom számára, mert a monopólium miatt nem termelődött meg.
- 3.6. A transzfer: ellenszolgáltatás nélküli jövedelemátengedést jelent az állami költségvetésből a gazdasági szféra részére.
- 3.7. Fogyasztási határhajlandóság: az a szám, amely kifejezi, hogy minden újabb jövedelemegység mekkora hányadát kívánják fogyasztási célokra felhasználni.
- 3.8. A pénz forgalmi eszköz funkciója: a pénz az árumozgást közvetíti, azzal egyszerre, de ellentétes irányba áramlik, az áruforgalmi folyamatban vesz részt.
- 3.9. Ár-bér spirál: a pénzár és az árszínvonal egymást erősítő növekedése.
- 3.10. Az adó: közvetlen ellenszolgáltatás nélküli jövedelemátengedés, amelyet az állam kényszer útján hajt be.

IV. SZÁMÍTÁSI ÉS GEOMETRIAI FELADATOK**50 pont****1. feladat****10 pont**

2009 nyarán az egyik hipermarketben azt tapasztalták, hogy az ásványvizek iránti kereslet a korábbihoz képest 35%-kal emelkedett, míg az árak a korábbihoz képest nem változtak.

Feladat:

Ábrázolja Marshall-kereszt segítségével az eredeti piaci állapotot, majd ábrázolja a fenti feltételeknek megfelelően a piaci eseményeket!

Pontozás:

- a tengelyek megnevezése: 1 pont (A pontszám nem osztható!)
- eredeti D és S függvények a megnevezésükkel: $2 * 1$ pont = 2 pont
- új D' és S' függvények $2 * 2$ pont = 4 pont
- egyensúlyi ár jelölése az ár tengelyen: 1 pont
- egyensúlyi mennyiségek jelölése a mennyiség tengelyen: $2 * 1$ pont = 2 pont

2. feladat**15 pont**

Az alábbi táblázat egy versenyző piacon működő vállalkozás adatait tartalmazza.

Termelés	Fix költség	Változó költség	Összköltség	Átlagköltség	Határköltség
0	450	-	450	-	-
1	450	550	1000	1000	550
2	450	1050	1500	750	500
3	450	1275	1725	575	225
4	450	1350	1800	450	75
5	450	1425	1875	375	75
6	450	1575	2025	337,5	150
7	450	1825	2275	325	250
8	450	2250	2700	337,5	425
9	450	2925	3375	375	675
10	450	4050	4500	450	1125

Feladat:**2.1. Számítsa ki a táblázat hiányzó adatait!****Megoldás:**

$$VC = TC - VC$$

$$AC = TC/Q$$

$$MC = \Delta TC / \Delta Q$$

$$\Delta Q = 1$$

$$1000 - 450 = 550$$

$$1000/1 = 1000$$

$$1000 - 450 = 550$$

$$1500 - 450 = 1050$$

$$1500/2 = 750$$

$$1500 - 1000 = 500$$

$$1725 - 450 = 1275$$

$$1725/3 = 575$$

$$1725 - 1500 = 225$$

$$1800 - 450 = 1350$$

$$1800/4 = 450$$

$$1800 - 1725 = 75$$

$$1875 - 450 = 1425$$

$$1875/5 = 375$$

$$1875 - 1800 = 75$$

$$2025 - 450 = 1575$$

$$2025/6 = 337,5$$

$$2025 - 1875 = 150$$

$$2275 - 450 = 1825$$

$$2275/7 = 325$$

$$2275 - 2025 = 250$$

$$2700 - 450 = 2250$$

$$2700/8 = 337,5$$

$$2700 - 2275 = 425$$

$$3375 - 450 = 2925$$

$$3375/9 = 375$$

$$3375 - 2700 = 675$$

$$4500 - 450 = 4050$$

$$4500/10 = 450$$

$$4500 - 3375 = 1125$$

A táblázat pontozása:

Táblázat: teljes, hibátlan megoldás esetén: 13 pont

Fixköltség oszlop: 1 pont

Változókölség/Átlagkölség/Határkölség oszlopok esetén

4 pont, ha minden megoldás helyes,

3 pont, ha 7-9 helyes megoldás van,

2 pont, ha 5-6 helyes megoldás van,

1 pont, ha 3-4 helyes megoldás van,

ha ennél kevesebb a helyes megoldás, akkor csak 0 pont adható.

2.2. Állapítsa meg a profitmaximum eléréséhez szükséges termelési mennyiséget, ha a termék piaci ára: 250 Ft/db!

Az optimális termelési mennyiség „7” db, mert **ekkor megegyezik a határbevétel a határkölséggel.** (MR=P=250, MC=250) 2 pont

3. feladat 12 pont

Egy nemzetgazdaságban a bruttó kibocsátás értéke 4000, a folyó termelő felhasználás 2500, az értékcsökkenés 500.

Az országba külföldről beáramló munka és tőkejövedelmek értéke 200, a kiáramló munka-és tőkejövedelmek összege 250. Az országba beáramló transzferek értéke 100, a kiáramló transzferek értéke 70.

3.1. Határozza meg a következő mutatókat!

Bruttó hazai termék:

GDP = Bruttó kibocsátás - Folyó termelő felhasználás = 4000-2500= 1500 2 pont

Nettó hazai termék:

NDP = GDP-ÉCS = 1500-500 = 1000 2 pont

GNI = GDP+ (beáramló munka- és tőkejövedelmek)-(kiáramló munka- és tőkejövedelmek) = 1500 + 200-250 = 1450 2 pont

NNI = GNI-ÉCS, vagy NDP + (beáramló munka- és tőkejövedelmek)-(kiáramló munka- és tőkejövedelmek), azaz 1450-500= 950 (vagy 1000 + 200-250 = 950) 2 pont

Rendelkezésre álló bruttó nemzeti jövedelem: GNDI = GNI+beáramló transzferek-kiáramló transzferek = 1450 + 100-70 = 1480 2 pont

Rendelkezésre álló nettó nemzeti jövedelem: NNDI = GNDI-ÉCS, vagy NNI+beáramló transzferek-kiáramló transzferek, azaz 1480-500 = 980 (vagy 950 + 100-70 = 980) 2 pont

4. feladat**13 pont**

Egy makrogazdaságban a fogyasztási határhajlandóság 0,8, az autonóm fogyasztás 250, a beruházás 200, a kormányzati vásárlások értéke: 100.

4.1. Írja fel a fogyasztási és a megtakarítási függvény képletét a fenti adatok alapján!

$$C(Y) = C_0 + \hat{c} \cdot Y$$

$$C(Y) = 250 + 0,8Y \quad 2 \text{ pont}$$

$$S(Y) = S_0 + \hat{s} \cdot Y$$

$$S(Y) = -250 + 0,2Y \quad 2 \text{ pont}$$

4.2. Határozza meg az egyensúlyi jövedelmet!

$$Y = C + I + G$$

$$Y = 0,8Y + 250 + 200 + 100$$

$$0,2Y = 550$$

$$Y = 550/0,2$$

$$Y = 2750 \quad 4 \text{ pont}$$

4.3. Határozza meg a fogyasztás értékét egyensúly esetén!

$$C = Y - I - G$$

$$C = 2750 - 200 - 100$$

$$C = 2450$$

Vagy:

$$C = 0,8 \cdot 2750 + 250 = 2450 \quad 2 \text{ pont}$$

4.4. Egészítse ki az alábbi mondatot!

A fenti makrogazdasági modell **háromszereplős** gazdaságot mutat be.

Ebben a gazdaságban a gazdasági szereplők minden újabb jövedelemegység **80%**-át fordítják fogyasztásra és **20%**-át megtakarításra. 3 x 1 = 3 pont